

Sheme kakovosti medu v Evropi

Številni živilski pridelki in izdelki z unikatnimi značilnostmi, ki so posledica tradicionalnih metod pridelave ali edinstvenega naravnega okolja in podnebja, iz katerega izvirajo, so v Evropski uniji zaščiteni s shemami kakovosti. Živila, ki imajo posebno povezavo s poreklom, so lahko vključena v sheme »geografske označbe«. V evropske sheme kakovosti so vključeni tudi številni medovi iz različnih držav EU.

Aljaž Debelak, svetovalec JSSČ za varno hrano (aljaz.debelak@czs.si)

»Zaščiteni geografska označba« (ZGO) pomeni povezavo med širšo geografsko regijo in proizvodom, kar se odraža v kakovosti in z določenimi značilnostmi. »Zaščiteni označba porekla« (ZOP) nakazuje še tesnejšo povezavo z izvorno pokrajino. Značilnosti takšnih proizvodov so še bolj specifične in edinstvene. Bistvene prednosti za potrošnika pri nakupu medu iz sheme kakovosti so sledljivost in pristnost pridelka, ter povezava s poreklom in dobro čebelarsko prakso. V Sloveniji imamo tri sheme kakovosti medu. To so Slovenski med z zaščiteni geografsko označbo, Kočevski gozdni med in Kraški med z zaščiteni označbo porekla. Po številu evropskih shem kakovosti medu si Slovenija deli peto mesto s sosednjima Italijo in Hrvaško. Največ certificiranih shem kakovosti medu v Evropi ima Portugalska z devetimi shemami, vse sheme so z zaščiteni označbo porekla, vsaka se povezuje z značilnostmi lokalnega rastlinja in za vse je značilno, da je to med podvrste medonosne čebele *Apis mellifera iberiensis* ali iberske čebele. Drugo največje število shem kakovosti medu ima Španija s šestimi zaščitenimi shemami od Miel de Galicia z ZGO iz severnega dela pa do Miel de Tenerife z ZOP z značilnostmi pestrega rastlinja Kanarskih otokov. Poljska in Francija se lahko pohvalita s petimi shemami kakovosti medu. Na Poljskem lahko pridelajo raznolike sorte medu nektarnega izvora, vključene v shemo Miód

kurpiowski ZGO pa do hojevega medu Miód Spadziowy z Beskidu Wyspowego ZOP, pridelanega v gozdovih na jugu Poljske. Posebnost francoskih čebelarjev je shema kakovosti Miel de Corse ZOP, v katero so lahko vključeni čebelarji na Korziki, med pa ima prav posebne karakteristike, ki izvirajo iz otoškega rastlinja, preostale štiri sheme medu pa pridelujejo na celini. Skupno je v EU trenutno registriranih 40 zaščitenih shem kakovosti medu. Prepoznavnost ima ključni pomen pri uspehu sheme kakovosti, zato so enotne sheme na ravni EU zelo pomembne za pridobivanje novih kupcev, ki jim kakovost in poreklo pomenita več. Število certificiranih proizvodov v EU se vsako leto večja.

Viri:

- https://agriculture.ec.europa.eu/farming/geographical-indications-and-quality-schemes/geographical-indications-and-quality-schemes-explained_sl#kako-so-proizvodi-za%C5%A1%C4%8Diteni
<https://www.qualivita.it/>
<https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/geographical-indications-register/>
 Glogovečan, A. I., Šedik, P. in Pocol, C. B. (2021). The Importance of Certification with PDO and PGI Quality Schemes: A Critical Analysis of the Romanian Beekeeping Sector. *Bulletin of University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Cluj-Napoca: Food Science and Technology*.

Preglednica : Certificirane sheme medu v EU

Država	Shema kakovosti	Geografska označba
Portugalska	(1) Mel da Serra da Lousã, (2) Mel da Serra de Monchique (3) Mel da Terra Quente, (4) Mel das Terras Altas do Minho, (5) Mel de Barroso, (6) Mel do Alentejo, (7) Mel do Parque de Montezinho, (8) Mel do Ribatejo Norte, (9) Mel dos Açores	
Španija	(1) Miel de Galicia	
	(1) Miel de Granada, (2) Miel de La Alcarria, (3) Miel de Liébana, (4) Miel de Tenerife, (5) Miel Villuercas-Ibores	
Poljska	(1) Miód drahimski, (2) Miód kurpiowski, (3) Miód Wrzosowy z Borów Dolnośląskich	
	(1) Miód spadziowy z Beskidu Wyspowego, (2) Podkarpacki miód spadziowy	
Francija	(1) Miel d'Alsace, (2) Miel de Cévennes, (3) Miel de Provence	
	(1) Miel de Corse - Mele di Corsica, (2) Miel de sapin des Vosges	

Država	Shema kakovosti	Geografska označba
Slovenija	(1) Kočevski gozdni med, (2) Kraški med	
	(1) Slovenski med	
Italija	(1) Miele della Lunigiana, (2) Miele delle Dolomiti Bellunesi, (3) Miele Varesino	
Hrvaška	(1) Slavonski med, (2) Zagorski bagremov med, (3) Goranski medun	
Grčija	(1) Meli Elatis Menalou Vanilia, (2) Pefkothymaromelo Kritis	
Bolgarija	(1) Manov med ot Strandzha	
Litva	(1) Seinų	
Luksemburg	(1) Miel - Marque nationale du Grand-Duché	
Slovaška	(1) Bardejovský med	